

Kulturni spomenik
župnijska cerkev
sv. Ingenuina in sv. Albuina
na Koroški Beli

Leta 1964 je Mole na fasadi v podobnem slogovnem jeziku v sgraffito tehniki upodobil sv. Cirila in sv. Metoda.

Osnovna tema poslikave v kupoli je Marijino kronanje v nebesih. Kupolo je v 20. letih 19. stoletja najverjetneje poslikal Matej Goričnik. Predvsem zaradi bombardiranja Koroške Bele 14. avgusta 1917 in počasne sanacije cerkve po tem dogodku so utrpeli preveč poškodb, da bi jih bilo mogoče obnoviti. Zato so bile leta 1961 odstranjene, skupaj z ometom. Kupolo je po vzoru prvotnih fresk na svež omet poslikal Izidor Mole v prvi polovici 60. let 20. stoletja. Freske v kupoli, ki zvesto sledijo prvotni poslikavi, predstavljajo spomin na še zadnje odmeve baročnega iluzionizma v bolj umirjeni klasicistični preobleki.

Ob pregledu premične in nepremične dediščine belske župnijske cerkve, ugotavljamo, da je njena celostna podoba bogata. Zato je pomembno, da ta kulturni spomenik vsadimo v zavest javnosti in tako dopolnimo poznavanje naše skupne kulturne dediščine.

Cerkev je v tlorisu pravokotnik s stranskima kapelama v obliki rahlo potlačenih lokov. Arhitekt belske župnijske cerkve je bil, na podlagi slogovnih značilnosti, verjetno Matija Persky. Obok glavne cerkvene ladje je podobno izveden kot v župnijski cerkvi sv. Janeza Krstnika v Zasipu, kar je mogoče posledica obnove po požaru leta 1761.

Od cerkvene opreme velja omeniti krstni kamen v zakristiji, z gotsko oblikovanim nastavkom, ki je postavljen na renesančni okrogli stebriček in je najverjetneje prenesen iz prvotne gotske cerkve.

Od oltarjev izstopa oltar sv. Ahaca iz 2. polovice 17. stoletja v južni kapeli. Gre za tip baročnega, bogato rezljanega in pozlačenega lesenega oltarja, tipičnega za 17. stoletje na Slovenskem. Na severni strani je v stranski kapeli škapulirski oltar (1778/79), del Ignacija Arnerja. Ogrodje oltarja je poziviljeno z rokokojskim dekorjem, medtem ko figure, rahlo razpotegnjene v višino, že kažejo znake klasicizma.

Zanimiv je tudi najmlajši izmed oltarjev – glavni oltar v prezbiteriju iz marmorja, ki ga je izdelal Andrej Rovšek leta 1906. Nad oltarno mizo glavnega oltarja kraljuje slika Josepha Kastnerja iz leta 1903 z motivom farnih zavetnikov, med katerima je vizija na polmesecu sedeče Marije Kraljice z Jezusom v naročju. Slikar se je držal estetskih meril idealistično usmerjenega nazarenskega slikarstva. Okvir za oltarno sliko je bil leta 1952 narejen iz orehovine, po načrtih arhitekta Jožeta Plečnika.

Freske na oboku prezbiterija in oltarne apside je v času med obema vojnama poslikal Matej Sternen. Na apsidalnem oboku je upodobil motiv Srca Jezusovega, v kupoli prezbiterija pa motiv Svete Trojice. Freskant je skušal združiti načela baročnega stropnega iluzionizma Tiepolove šole s svojim pojmovanjem barve in svetlobe. Leta 1963 je slikar in restavrador Izidor Mole na novo poslikal stene prezbiterija. Na severni strani je upodobil motiv križanja na Kalvariji, na južni pa motiv zadnje večerje.

Prvotna župnijska cerkev sv. Ingenuina in sv. Albuina na Koroški Beli je bila posvečena leta 1361. Cerkvena stavba je po štiristo letih najverjetneje dotrajala in postala premajhna, zato so v 50. letih 18. stoletja začeli z zidavo nove, sedanje cerkvene stavbe, katere zaključek del zadržuje letnica 1754 na glavnem portalu. Cerkev je 27. junija 1761 prizadel uničujoč požar. Do požara je prišlo tik pred posvetitvijo, ko je bila cerkev najbrž že kar nekaj časa dokončana. Obnavljali so jo kar deset let. Šele 3. septembra 1771 jo je posvetil ljubljanski knezoškof Karel Herberstein.

Aljaž Pogačnik,
umetnostni zgodovinar, muzejski
svetovalec, kustos za kulturno
zgodovino in galerijsko dejavnost

Podoba nemškega cesarja Henrika II., ki je leta 1004 podaril svojo posest na Bledu brixenskemu škofu Albuinu, na freski v gotski kapeli na Blejskem gradu.

Območje vasi Koroška Bela je z darovnicami nemškega kralja v 11. stoletju pripadlo brixenski škofiji, ki ga je vključila v blejsko zemljiško gospodarstvo s sedežem na Blejskem gradu.

Jesenice
Gorski utrip. Jeklena volja.

„NOSILCI ZGODB NASELbinske DEDIŠČINE“

Avtor besedila o kulturnem spomeniku: Aljaž Pogačnik,
Gornjesavski muzej Jesenice
Avtor fotografij, magneta in video produkcije: Aleš Košir
Avtor fotografije freske sv. Ingenuina in sv. Albuina v Brixnu
na južnem Tirolskem: Srečo Vernig
Lektoriranje: Marija Palovšnik
Urednica: Petra Alič
Oblikovanje: Petra Alič
Tisk: Napisi Bernik Aleš Bernik, s.p.

Izdalo in založilo:

FARNO KULTURNO DRUŠTVO KOROŠKA BELA

ob 660. obletnici postavitve predhodnice današnje cerkve
in ob 250. obletnici posvetitve cerkve na Koroški Beli.

Naklada: 300 izvodov
Publikacijo sofinancira Občina Jesenice
Koroška Bela, 29. oktober 2021.

Informacije:
FARNO KULTURNO DRUŠTVO KOROŠKA BELA
Cesta Ivana Cankarja 17, 4270 Jesenice
<https://sl-si.facebook.com/FKD>

CERKEV

SV. INGENUINA IN SV. ALBUINA NA KOROŠKI BELI

Kulturni spomenik

Freska sv. Ingenuina in sv. Albuina v križnem hodniku ob brixenski stolnici na južnem Tirolskem.

Sv. Ingenuin je živel v 6. stoletju († 598). Bil je prvi zgodovinsko izpričani brixenski škof. Sv. Albin (Albin) pa je živel štiristo let pozneje († 1006). Sakralna objekta, ki sta v Sloveniji posvečena brixenskima škofoma sv. Ingenuinu in sv. Albuinu, sta: župnijska cerkev na Koroški Beli (v občini Jesenice) in grajska kapela na Blejskem gradu (v občini Bled).

Informacije o cerkvi
sv. Ingenuina in sv. Albuina na Koroški Beli:

ŽUPNIJA KOROŠKA BELA
Gorska pot 2, 4270 Jesenice
+386(0)4 580 60 00
zupnija.koroska.bela@rkc.si
<http://zupnija-koroska-bela.rkc.si>

marmet